

НАУКА, ПРАКТИКА ТА ДОСВІД – ШЛЯХ ДО МЕТИ

Микола Михайлович Рожко

Т.М. Дмитришин

Івано-Франківський національний медичний університет

Нещодавно стоматологічна спільнота України та Івано-Франківський національний медичний університет, зокрема, радо вітали ректора Миколу Михайловича Рожка з обранням членом-кореспондентом НАМН України.

Те, що часом здається мрією, може стати реальністю. Праця, наполегливість, поступ вперед, бажання та можливість дати дорогу плеяді молодих науковців — ось шлях до високого визнання, який підкорив Микола Михайлович.

Розпочавши свій шлях у науку в 1985 році, вже в 1998 році захистив першого учня — кандидата медичних наук, а нині — доктора медичних наук професора Палійчука І.В. Із року в рік міцніла наукова школа. Професором Рожком М.М. підготовлено 5 докторів медичних наук: Палійчука І.В., Дмитришин Т.М., Годованець О.І., Проць Г.Б., Пантуса А.В.; 59 кандидатів медичних наук, 3 докторів філософії; пройшли підготовку 18 аспірантів, продовжується виконання 10 дисертацій на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії та 3 докторських дисертацій. За кожною роботою — вирішення важливого наукового завдання, внесок у зміцнення здоров'я населення Прикарпаття та всієї України.

Якщо прислухатися до слів відомого англійського поета Оскара Уайльда: «Я не можу керувати напрямком вітру, але завжди можу так поставити вітрила, щоб досягти своєї мети», можемо стверджувати, що власне розбудова стоматологічної наукової школи професора Рожка М.М. відбувається за таким принципом. Сформовано основні наукові напрямки: розробка, удосконалення ортопедичних методів лікування пацієнтів; розробка, планування, надання стоматологічної допомоги населенню, яке проживає в екологічно небезпечних районах Прикарпаття.

Актуальність та важливість науково-дослідних робіт, що виконуються під керівництвом професора Рожка, починаючи з 2007 року і донині мають державну підтримку, фінансуються з державного бюджету. Це напрямки, присвячені вивченню стану стоматологічного здоров'я населення західного регіону України, та розробка пропозицій щодо його збереження й покращення (2007-2010 рр.); розробка методів діагностики, лікування та профілактики стоматологічних захворювань у населення, що проживає в екологічно несприятливих умовах (2011-2013 рр.); комплексна оцінка

DOI: 10.31793/2709-7404.2021.2-3.5

© Т.М. Дмитришин

Надійшла до редакції 26.09.2021

Адреса для листування
(Correspondence): Івано-Франківський національний медичний університет,
вул. Галицька, 2, м. Івано-Франківськ,
76018, Україна. E-mail: zdovado@ukr.net

Професор Рожко М.М. на прийомі пацієнтів

Напутнє слово Миколи Михайловича на студентській конференції

та оптимізація методів прогнозування, діагностики та лікування стоматологічних захворювань у населення різних вікових груп (2014-2016 рр.); оптимізація лікувально-профілактичних заходів для зменшення рівня стоматологічної захворюваності сільського населення Прикарпаття, яке проживає на антропогенно навантажених територіях (2017-2019 рр.); клінічна ефективність комплексного лікування захворювань твердих тканин зубів і пародонта в населення екологічно несприятливих регіонів (2018-2020 рр.); комплексне морфофункціональне дослідження та обґрунтування застосування сучасних технологій для лікування й профілактики стоматологічних захворювань (2021-2023 рр.).

Результати наукових досліджень лягли в основу отриманої у 2014 році Державної премії в галузі науки і техніки України «Система зменшення техногенного навантаження територій і населення екологічно кризових регіонів». За матеріалами отриманих результатів видано монографію «Система зменшення техногенного навантаження територій і населення

екологічно кризових регіонів України». За час виконання науково-дослідних робіт оглянуто близько 20 тисяч осіб, які проживають в Івано-Франківській області та західному регіоні України, з них — 3568 дітей. Детальне клінічне обстеження проведено в 9468 осіб. Проведені фундаментальні дослідження дозволили розробити систему надання стоматологічної допомоги населенню, яке проживає на техногенно навантажених територіях. Вивчено та доведено на великому клінічному матеріалі негативний вплив на зубощелепну систему людини солей важких металів, які є як результатом сучасного виробництва, так і природного походження, особливо це стосується Калуського та Надвірнянського районів. Встановлено різке збільшення ускладнень за наявності в екосистемі солей важких металів, особливо кадмію. Обґрунтовано лікувально-профілактичні заходи при ураженнях твердих тканин зубів солями важких металів; проведено клініко-експериментальне обґрунтування застосування адгезивних систем V та VII поколінь у постійних зубах у дітей, що проживають у хімічно забруднених районах; обґрунтовано методи профілактики карієсу зубів у дітей, що проживають у різних клімато-географічних зонах Івано-Франківської області; оптимізовано принципи діагностики, лікування та профілактики стоматологічних захворювань у дітей із супутньою патологією щитоподібної залози; клінічно доведено особливості перебігу та лікування хронічного катарального гінгівіту в дітей, що проживають на територіях, забруднених нітратами.

Значні дослідження стосуються вивчення негативного впливу на стоматологічне здоров'я дорослого населення Прикарпаття виробництва хімічної промисловості ВАТ «Оріана», м. Калус. Запропоновано ефективні лікувальні та профілактичні методи щодо зменшення цього негативного впливу; проведено клініко-експериментальне дослідження впливу солей важких металів на тканини пародонта та особливості медикаментозної корекції виявлених порушень; розроблено лікувально-профілактичні заходи лікування патології тканин пародонта в працівників скляної промисловості м. Рогатин; розроблено спосіб лікування генералізованого пародонтиту у хворих на ревматоїдний артрит, які проживають на екологічно несприятливих територіях.

За результатами впровадження вдосконалених методів лікування та профілактики спостерігали зменшення стоматологічної захворюваності на 10-15%. Особливу увагу

присвячено профілактиці та лікуванню дитячого населення Надвірнянського, Богородчанського, Верховинського, Галицького, Калуського районів. У багатьох районах відкрито спільно з громадами стоматологічні кабінети, які функціонують постійно, зокрема, села — Угринів, Білі Ослави, Крихівці, міста — Бурштин, Рогатин, Снятин. Можемо вважати, що започатковано новий напрям у розвитку стоматології, а саме — Стоматологія техногенно-екологічних станів.

Важливий та беззаперечний внесок Миколи Михайловича у вивчення проблем ортопедичного лікування. Удосконалено методи лікування пацієнтів похилого віку з повною відсутністю зубів, зокрема заходи для профілактики та лікування протезних стоматитів, розроблено й впроваджено методи для пришвидшення процесів адаптації до знімних конструкцій зубних протезів, створено нову систему діагностики гігієни ротової порожнини в осіб із знімними протезами та власне диференційований комплекс професійних та індивідуальних гігієнічних заходів. Упроваджено в клінічну практику унікальний діагностичний комплекс для вивчення й оцінки функціонального стану зубощелепної системи. Вперше розроблено методику отримання біокаркасів, яка застосовується при оперативних втручаннях на тканини пародонта. Удосконалено технологію виготовлення незнімних металокерамічних конструкцій зубних протезів при дефектах великої протяжності, що суттєво зменшило кількість ускладнень і підвищило ефективність ортопедичного лікування пацієнтів.

Микола Михайлович завжди говорить, що найкращий шлях до знань — це добрий підручник. Він вмів очолювати колективи авторів національних підручників, за якими навчається стоматологічна спільнота України: студенти, лікарі-інтерни, аспіранти, лікарі. Підручники видані українською та англійською мовами:

- Стоматологія: підручник: У 2 кн. — Кн. 1 / М.М. Рожко, З.Б. Попович, В.Д. Куроєдова та ін.; за ред. проф. М.М. Рожка. — К.: ВСВ «Медицина», 2013. — 872 с.
- Стоматологія: підручник: У 2 кн. — Кн. 2 / М.М. Рожко, І.І. Кириленко, О.Г. Денисенко та ін.; за ред. проф. М.М. Рожка. — К.: ВСВ «Медицина», 2013. — 992 с.
- Рожко М.М., Неспрядько В.П., Михайленко Т.М., та ін. Зубопротезна техніка / За ред. проф. М.М. Рожка, проф. В.П. Неспрядька. — К.: Книга-плюс, 2016. — 604 с.

На відкритті нового навчально-практичного центру зі стоматології в ІФНМУ

Вручення Державної премії в галузі науки і техніки

- Зубопротезна техніка (англійською мовою): навч. підручник для англійськомовних студентів стомат. факультетів вищих навч. закладів / [Рожко М.М., Неспрядько В.П., Палійчук І.В., Дмитришин Т.М., Мельничук М.В. та ін.]; за ред. проф. М.М. Рожка, проф. В.П. Неспрядька. — К.: Книга-плюс, 2016. — 560 с.
- Stomatology: textbook: in 2 books / Book 2 / М.М. Rozhko, I.I. Kyrylenko, O.H. Denysenko et al.; edited by M.M. Rozhko. — Kyiv: AUS Medicine Publishing, 2018. — 960 p.; color edition.
- Ортопедична стоматологія. Національний підручник; за ред. проф. М.М. Рожка, проф. В.П. Неспрядька. Підручник / М.М. Рожко, В.П. Неспрядько, І.В. Палійчук та ін.: за ред. М.М. Рожка, В.П. Неспрядька. — К.: ВСВ «Медицина», 2020. — 720 с.
- Stomatology: textbook: in 2 books. Book 1 edited by professor M.M. Rozhko / М.М. Rozhko, Z.V. Popovych, V.D. Kuroiedova et.al. — Kyiv: AUS Medicine Publishing, 2020. — 792 p.

Професор Рожко М.М. на тлі дипломів учнів

Науковий доробок неупинно зростає. Налічує 1032 наукові праці, із них: 7 національних підручників, 65 навчальних і навчально-методичних посібників, 230 патентів України на винахід та корисну модель, 39 інформаційних листів Укрмедпатентінформу та стільки ж нововведень до міжгалузевого реєстру. Обласною організацією товариства винахідників та раціоналізаторів України видано каталог винаходів і корисних моделей, напрацьованих Рожком М.М.

А ще активна робота головним редактором часописів «Галицький лікарський вісник», «Альманах клінічної медицини», «Art

of medicine», членом редколегій українських наукових фахових журналів зі стоматології. Понад 11 років очолює спеціалізовану вчену раду із захистів кандидатських та докторських дисертацій в ІФНМУ.

Мудрі слова Піфагора: «Уранці, коли пробуджуєшся, спитай себе: «Що я маю зробити?» Увечері, перше ніж заснути: «Що я зробив?» глибоко імпонують діяльності професора Рожка М.М. Наукові, освітні, громадські здобутки високо оцінені державою. У 2003 році Микола Михайлович удостоєний почесного звання «Заслужений діяч науки і техніки України». Від 2009 до 2021 р. нагороджений орденами «За заслуги» I, II, III ступенів.

Як ректор університету, Микола Михайлович прикладає максимум зусиль для плідного розвитку науки в ІФНМУ. Розширює та осучаснює мережу науково-дослідних лабораторій, сприяє соціальному захисту молодих науковців, розкриттю їхніх творчих здібностей, умов для відпочинку.

Не зупиняючись на досягнутому, ставлячи перед собою нові завдання, наш вчитель слідує пораді американського письменника, філософа Ральфа Уолдо Емерсона: «Не йди туди, куди веде дорога. Йди туди, де дороги немає, і залиш свій слід».

*Доктор медичних наук, професор
кафедри стоматології післядипломної освіти
ІФНМУ Дмитришин Т.М.*